

Överförmyndarnämnden i södra Lappland
Dorotea Lycksele Storuman Sorsele Åsele Vilhelmina kommuner

Ansökan om medgivande för åtgärd i dödsbo

Om den enskilde (huvudman eller omyndig) har del i ett dödsbo ska ställföreträdaren (god man, förvaltare eller förmyndare) bevaka dennes rätt i boet.

Ställföreträdaren ska se till så att den enskilde får det arv han eller hon skall ha enligt bouppteckningen. Regelverket innebär att en arvskifteshandling alltid bör upprättas när en av dödsbodeläggarna har god man. Om den enskilde är ensam dödsbodeläggare krävs dock inget arvskifte och heller inga medgivanden från överförmyndaren. Om det inte är ställföreträdaren som har hand om dödsboet, så är det viktigt att ställföreträdaren talar om för den som har hand om det, vilka regler som gäller.

Om den enskilde är ensam dödsbodeläggare blir det ställföreträdarens uppgift att ombesörja att bouppteckning upprättas och lämnas in. Det faller då också på ställföreträdaren att beställa begravning och ta hand om dödsboet. Om det finns fler dödsbodeläggare torde det vanliga vara att någon annan av dessa ser till det nyss nämnda. Ställföreträdarens uppgift blir då mera att hålla ett öga på förfarandet och tillse att huvudmannen inte på något sätt förfördelas, till exempel genom att närvara vid en så kallad bouppteckningsförrättning om sådan hålles. Ställföreträdaren skall försöka se till att bouppteckning och skifte sker så snart det är möjligt.

Observera; Om medlen i dödsboet inte räcker till kostnaden för begravning bör du kontakta socialkontoret, där kan du söka bidrag. För att undvika personligt ansvar bör du aldrig beställa en begravning innan du vet att dödsboet kan klara kostnaden.

Ansökan om överförmyndarens medgivande till egendomens fördelning

Så snart ett arvskifte upprättats och samtliga delägare och ställföreträdaren skrivit under handlingarna och därmed godkänt arvskiftet, skall denne inhämta överförmyndarens samtycke till fördelningen. Ställföreträdaren får inte glömma att vare sig någon representant från bank eller begravningsbyrå e.d. kan ansöka om eller begära överförmyndarens samtycke till fördelningen i en skifteshandling. Det skall alltid ställföreträdaren göra.

Följande handlingar ska sändas till överförmyndarnämnden:

- Ansökan från ställföreträdaren
- Arvskifte i original och en bestyrkt kopia.
- Kopia av den inregistrerade bouppteckningen inklusive eventuellt testamente
- Kopia på redovisningsräkning för dödsboets förvaltning för tiden från och med dödsdagen till och med skiftesdagen.

Överförmyndarnämnden i södra Lappland
Dorotea Lycksele Storuman Sorsele Åsele Vilhelmina kommuner

Innan ansökan ges in till överförmyndarnämnden bör ställföreträdaren kontrollera följande:

- Är handlingarna underskrivna av samtliga arvingar/dödsbodelägare/ställföreträdare?
- Överensstämmer bouppteckningen och arvskiftet avseende, till exempel dödsbodelägare, testamente och andra sakupplysningar m.m.
- Har en redovisningsräkning lämnats som visar vad som hänt från dödsdagen till skiftesdagen, dvs. kan man följa alla tillgångar resp. utgifter?
- Har tillgångarna tagits upp till marknadsvärdet?
- Är arvslotten för huvudmannen korrekt uträknad?
- Har i förekommande fall (vid testamente) den enskildes laglott bevakats.

Överlåtande av andel i dödsboet

Ställföreträdaren kan med överförmyndarens samtycke överlåta huvudmannens andel i boet. En sådan överlåtelse bör ske mot ersättning med marknadsvärdet. Överförmyndarens samtycke söks som vanligt genom en ansökan med angivande av skälen till varför överförmyndaren bör ge sitt samtycke. Vissa åtgärder som kräver överförmyndarens medgivande.

Om dödsboets skall sälja en fastighet skall gode mannen inhämta även då överförmyndarens samtycke till försäljningen. En del andra mindre vanliga åtgärder (för dödsbon) kräver också överförmyndarens samtycke, t e x köp av aktier.

Arvsavstående och testamente

En ställföreträdare får som huvudregel inte avstå från arv för sin huvudmans räkning. När det finns ett testamente som rör huvudmannen ska du endast ta del av testamentet. Du ska inte godkänna testamentet. Om huvudmannen är bröstarvinge (det vill säga barn och så vidare i rakt nedstigande led) och testamentet inskränker hans rätt till laglott ska du begära jämkning av det. Det ska du göra inom sex månader från det du tagit del av testamentet. Testamentet vinner nämligen laga kraft (vilket innebär att det blir giltigt) sex månader efter delgivning. Du begär jämkning genom att meddela det till testamentstagaren/testamentstagarna. Om testamentet till exempel innehåller formfel eller testator blivit lurad eller övertalad av annan att skriva testamentet ska du klandra testamentet. Det ska du också göra inom sex månader från det du tagit del av testamentet. Du klandrar testamentet genom att skicka en stämningsansökan till tingsrätt.

Överförmyndarnämnden i södra Lappland
Dorotea Lycksele Storuman Sorsele Åsele Vilhelmina kommuner

Skifteshinder

Om dödsboet inte avslutats inom sex månader efter bouppteckningen förrättades skall ställföreträdaren lämna en skriftlig redogörelse till överförmyndaren om anledningen till detta. En sådan redogörelse ska därefter och fram till att skifte skett, eller avtal om sammanlevnad i oskiftat bo ingåtts, i normalfallet lämnas var sjätte månad. Om ställföreträdaren inte lämnar in en redogörelse kan överförmyndaren förelägga ställföreträdaren vid vite att lämna in den.

Sammanlevnad i oskiftat bo

Ett avtal om sammanlevnad i oskiftat bo innebär att arvingarna förvaltar den avlidnes egendom gemensamt. Avtal om sammanlevnad i oskiftat bo förekommer nästan enbart inom en familj. Då numera makar ärver varandra, är avtalen sällan förekommande. Det finns således sällan bärande skäl för en ställföreträdare att ingå ett sådant avtal för den enskildes räkning. Ett avtal kräver överförmyndarens samtycke. Sådant samtycke kan ges efter ansökan från gode mannen till överförmyndaren med angivande av skälen för ansökan. Gode mannen måste räkna med att överförmyndaren kommer att vara försiktig i sin bedömning. Om tillstånd ges skall den gode mannen varje år redovisa till överförmyndaren i en så kallad årsuppgift. Överförmyndaren har möjlighet att häva avtalet om det skulle behövas.

Jäv

Ställföreträdare som är delägare i samma dödsbo som huvudmannen får inte själv företräda denne. En särskild god man måste då förordnas. Begäran om sådan god man ska göras hos överförmyndaren. Förslag på lämplig person som är villig att åta sig uppdraget kan då lämnas.

Bodelning i annat fall än på grund av dödsfall

Det kan förekomma fall där bodelning skall ske av annan anledning än dödsfall (till exempel under pågående äktenskap eller på grund av äktenskapsskillnad). Även då skall ställföreträdaren bevaka den enskildes rätt.